

Брюксел, 4 юни 2020 г.
(OR. en)

8575/20

SPORT 18
EDUC 245
SOC 390
SUSTDEV 67
EMPL 308

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	8121/20
Относно:	Заклучения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно издигане на ролята на треньорите чрез увеличаване на възможностите за придобиване на умения и компетентности

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно издигане на ролята на треньорите чрез увеличаване на възможностите за придобиване на умения и компетентности, одобрени от Съвета чрез писмена процедура на 4 юни 2020 г., в съответствие с член 12, параграф 1, първа алинея от Процедурния правилник на Съвета и член 1 от Решение 2020/556 на Съвета.

Заклученията ще бъдат предадени за публикуване в Официален вестник, в съответствие с решението на Комитета на постоянните представители от 27 май 2020 г.

Издигане на ролята на треньорите чрез увеличаване на възможностите за придобиване на умения и компетентности

— Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета —

СЪВЕТЪТ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВОТА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, ЗАСЕДАВАЩИ В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА,

ОТБЕЛЯЗВАТ, ЧЕ

1. Социалното и общественото измерение на спорта определят неговото признаване като важен инструмент за здравето, образованието, развитието на уменията, утвърждаването на ценностите и социалното приобщаване, а високата му социална и икономическа стойност се реализират както в рамките на трудовата заетост, така и на доброволческите дейности.
2. Треньорската дейност, независимо дали се извършва на доброволни начала или от наети или самостоятелно заети треньори, оказва значително влияние върху спортистите и спортуващите както по отношение на прекия им тренировъчен и учебен процес, така и на личностното им развитие.
3. Треньорите могат да допринесат за преодоляването на предизвикателствата пред обществото, свързани с физическата активност и благосъстоянието, за по-лесното придобиване на социални и други основни умения, за популяризирането на честната игра и утвърждаването на етичните ценности сред всички членове на обществото. Това придобива особено значение в периоди на здравна криза, каквато е пандемията от COVID-19.

4. В сферата на спорта притежаването на умения и компетентности е от основно значение за личната реализация, пригодността за заетост и професионалното развитие на всички треньори и обуславя тяхната готовност да отговорят успешно на различните предизвикателства, които срещат в ежедневната си работа, както и на нарастващите очаквания на обществото. Също толкова важно е да се осигури безопасността на спортистите и на спортуващите, да се поддържа мотивацията на спортуващите за здравословен и активен начин на живот, да се развиват уменията и компетентностите им и да се утвърждават ценностите на спорта. Треньорите, които притежават необходимите умения и компетентности, могат да допринесат за развитието на по-структурирана рамка на физическата активност и спортния сектор.
5. В работния план на Европейския съюз за спорта (2017—2020 г.)¹ спортът и обществото, и по-специално ролята на треньорите и значението на техните квалификации и компетентности, се определят като една от приоритетните теми на сътрудничеството на ЕС в областта на спорта.
6. В Препоръката на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот² се подчертава, че подкрепата за хората в цяла Европа да придобиват уменията и компетентностите, необходими за личностна реализация, здраве, пригодност за заетост и социално приобщаване допринася за подобряването на устойчивостта на Европа в условията на бързи и дълбоки промени.
7. В Международната харта за физическото възпитание, физическата активност и спорта³ се посочва, че всички кадри, които носят професионална отговорност за физическото възпитание, физическата активност и спорта, трябва да разполагат с необходимите квалификации, обучение и достъп до продължаващо професионално развитие. На треньорите, работещи на доброволни начала, на администрацията и на помощния персонал следва да се предоставя подходящо обучение и ръководство. На всички нива на участие следва широко да се предлагат специфични възможности за приобщаващо и подлежащо на адаптиране обучение.

¹ ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 5.

² ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1.

³ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235409>

8. Съгласно проведено през 2016 г. проучване относно спортните квалификации, придобити чрез спортни организации и образователни институти⁴, Европейският съюз, държавите членки и спортните организации признават необходимостта от повишаване на качеството и количеството на висококвалифицираните кадри в спортния сектор. Това е свързано с факта, че в последно време се повиши осведомеността за ролята на спорта в обществото.
9. В заключенията на Съвета относно ролята на треньорите в обществото⁵ се посочва, че работата на треньорите се свързва с отговорност, умения и компетентности, като един от разгледаните въпроси е увеличаването на възможностите за учене през целия живот и за образование на треньорите. В този смисъл държавите членки бяха приканени да подкрепят развитието на система за предходно учене и учене през целия живот и да насърчават, в рамките на спортната образователна система, подхода, основан на резултатите от ученето, базиран на целите в националните квалификационни рамки (НКТ) и Европейската квалификационна рамка (ЕКР), и включването, по целесъобразност, на квалификацията на треньорите в НКТ с позоваване на ЕКР⁶.
10. В заключенията на Съвета относно достъпа до спорт за хората с увреждания⁷ държавите членки се приканват да подпомагат по-нататъшното образование и обучение на учителите по физическо възпитание, треньорите, другите членове на спортния персонал и доброволците като цяло, за да са в състояние да приобщават хората с увреждания към различни мероприятия в областта на физическото възпитание или спорта.
11. В заключенията на Съвета относно защитата на децата в спорта⁸ държавите членки се приканват, наред с другото, да обмислят въвеждането и засилването на мерките за първоначално и продължаващо образование и обучение, насочени към треньорите, с цел предотвратяване на физическото и психическото насилие и посегателство.

⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/28026772-9ad0-11e6-868c-01aa75ed71a1>

⁵ ОВ С 423, 9.12.2017 г., стр. 6.

⁶ Препоръка на Съвета от 22 май 2017 г. относно Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот.

⁷ ОВ С 192, 4.6.2019 г., стр. 18.

⁸ ОВ С 419, 4.6.2019 г., стр. 1.

12. В насоките за минималните изисквания за уменията и компетентностите на треньорите⁹, изготвени от експертната група на Комисията за развитието на уменията и човешките ресурси в спорта, се очертават основните компетентности, които треньорите трябва да притежават.

КАТО ОТЧИТАТ, ЧЕ

13. В държавите членки отговорността за системите за образование и обучение на треньорите се носи от различни институции или организации, поради което тези системи се различават. В този контекст трябва да се зачита ролята на социалните партньори във всяка държава членка, в съответствие с националните практики.
14. Начинът и равнището на ангажираност на треньорите в държавите членки варират — от доброволци до наети или самостоятелно заети, от работещи в областта на масовия спорт до ангажирани с професионалния спорт.

⁹ В заключенията на Съвета относно ролята на треньорите в обществото (2017 г.) Европейската комисия беше приканена да обмисли да включи в работата на своята експертна група за развитието на уменията и човешките ресурси изработването на насоки за основните изисквания към уменията и компетентностите на треньорите.

15. Въпреки разликите в методиките и липсата на системно събиране на данни за броя и статута на треньорите на равнище ЕС, има данни и оценки, които дават представа за общата картина. Според наличните данни заетостта в спорта в ЕС се е увеличила между 2011 и 2018 г.¹⁰ В данните обаче не са взети предвид треньорите, работещи на доброволни начала. Същевременно работата на доброволни начала взема все по-значителни размери и треньорите доброволци имат широко присъствие на цялата територия на ЕС. Смята се, че броят на треньорите, които осъществяват дейност в Европа, достига 5 до 9 милиона, а вероятната бройка на спортуващите, с които те работят — между 50 и 100 милиона¹¹.
16. Промените и предизвикателствата в обществото и спорта, например демографските проблеми, пандемията и други здравни кризи, заседналият начин на живот, новите тренировъчни методи (включително иновациите и технологичните промени), новостите, свързани със запазването на почтеността в спорта и ролята на треньорите в образованието и социалното приобщаване, подчертават необходимостта от осигуряване на подходящо образование и обучение, което да позволи на треньорите да се справят с тези нови предизвикателства.
17. Насърчаването на специфични групи от хора¹² да участват в спортни дейности изисква специфични умения и компетентности, особено що се отнася до безопасната среда, физическото и психичното здраве и благосъстоянието на спортистите и спортуващите.

¹⁰ По данни на Евростат (Заетостта в спорта — Наръчник за европейската статистика, Евростат, 2019 г.) заетостта в спорта в ЕС се е увеличила с 3,2 % между 2013 и 2018 г. като средногодишен темп на растеж. Проект ESSA – SPORT (2019 г.) показва, че кумулативният темп на растеж между 2011 и 2018 г. е 19,2 %; темпът на растеж при спортните треньори, инструкторите и администрацията е 85,2 %.

¹¹ Проект CoachLearn, 2015 г.

¹² Вж. определението в приложението.

18. Нивата на участие в спорта и физическата активност намаляват¹³. Това може да се дължи също на различни предизвикателства, свързани с урбанизацията и липсата на зелени градски площи, демографията и начина на живот. Целта за увеличаване на нивата на физическа активност в европейското общество може да постави под напрежение и пороци изисквания пред спортния сектор, включително треньорите. Ето защо следва да се издигнат на по-високо равнище способностите на треньорите да мотивират гражданите за практикуване на спорт и физическа активност и да допринасят за тяхното здраве и благосъстояние, като се отчита и необходимостта от разработване на нови програми за физическа активност и тренировъчни практики, адаптирани към нуждите на променящото се общество и периоди на здравна криза като пандемията от COVID-19.

КАТО ПРИЗНАВАТ, ЧЕ

19. Съществуват различия в изискванията за треньорските квалификации както между държавите членки, така и между различните спортни организации, а образователните институции предлагат различни образователни програми за треньори. Треньорите могат да придобият умения и компетентности в рамките на формалното образование и чрез неформално и информално учене. Положението в държавите членки по отношение на системите за признаване и валидирането на неформалното и информалното учене също е различно.
20. На равнище ЕС образователното измерение в спорта се подпомага по линия на програмата „Еразъм +“, пилотни проекти и подготвителни действия, както и други финансови инструменти. Чрез проектите се предлагат възможности за учене, обмен и мобилност, както и подобряване на уменията и компетентностите на треньорите, по-специално чрез обмен и разработване на добри практики.

¹³ Специален Евробарометър № 472: „Спортът и физическата активност“, март 2018 г.

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ, НА СЪОТВЕТНИТЕ РАВНИЩА:

21. Да повишават осведомеността, в сътрудничество със спортното движение, за ролята на треньорите в спорта и обществото и за значението на уменията и компетентностите, които са особено важни за треньорската дейност и могат да допринесат за подобаващата оценка и признанието на извършваната от треньорите значима дейност.
22. В сътрудничество със спортното движение да увеличат възможностите за образование и придобиване на умения и компетентности от работещите на доброволни начала, както и наетите и самостоятелно заетите треньори, като се отчитат равенството между половете и многообразието в треньорската дейност, видът и степента на ангажираност, отговорностите и придобитите квалификации, умения и компетентности и се мотивират треньорите да се възползват от предлаганите възможности.
23. Да насърчават сътрудничеството между спорта и образованието с цел разработване на образователни програми и програми за обучение на треньори, като се вземат предвид, наред с другото, потребностите на пазара на труда и възможностите, предлагани от технологиите, цифровите инструменти и иновациите. Следва да се вземе предвид изпълнението на програмите в периоди на здравна криза като пандемията от COVID-19.
24. Да насърчават, когато това е целесъобразно, разработването от спортния сектор на курсове или модули за образование и обучение, насочени към формирането на общоприложими умения у треньорите, например свързани с мениджмънта, педагогиката, почтеността и безопасността, и да организират такива курсове за треньори по всички видове спорт и дисциплини с цел да се стимулират сътрудничеството и взаимното обучение между различните спортове.

25. В сътрудничество със спортното движение да насърчават признаването и валидирането на неформалното и информалното учене в спорта.
26. Да обменят опит и да подкрепят по целесъобразност включването на треньорските квалификации в НКР в рамките на изпълнението на ЕКР, което може да допринесе за официалното признаване на треньорската професия и мобилността на учещите и работещите на територията на ЕС.
27. Да прилагат възможностите на съвременните технологии в системите за образование и обучение, например ученето онлайн, в допълнение към традиционните методи, за да могат повече треньори да придобият необходимите умения и компетентности, като същевременно се има предвид финансовото въздействие върху треньорите, което може да има използването на съвременните технологии.
28. Да утвърждават уменията и компетентностите на треньорите като основен фактор за осигуряване на всички спортисти и спортуващи, включително на специфични групи от хора, на безопасни условия за тренировка, адаптирани към различните им потребности, способности и капацитет.
29. Да насърчават спортното движение с цел да се създадат възможности треньорите да развиват необходимите умения и компетентности за работа със специфични групи от хора, особено по отношение на безопасната среда, приноса за физическото и психичното здраве и благосъстоянието на спортистите и спортуващите.
30. Да развиват образователните възможности за всички треньори, когато е целесъобразно като част от национални и/или поднационални стратегии и действия в областта на спорта и укрепващата здравето физическа активност, като се отчитат образователните потребности на треньорите, изискванията на професионалния и масовия спорт, нуждите и способностите на спортистите и спортуващите, както и аспектът на равенството между половете.

ПРИКАНВАТ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА, В РАМКИТЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ИМ ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ И ПРИ ОТЧИТАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ:

31. Да продължат да подкрепят образователното измерение на спорта чрез подобряване на образованието, програмите за обучение и възможностите за учене на трениорите, включително работата със специфични групи от хора и работата в периоди на здравна криза като COVID-19. В това отношение следва да се отчитат и възможностите, предлагани от технологиите, цифровите инструменти и иновациите.
32. Да поощряват и подкрепят, на национално и европейско равнище, достъпа до диверсифицирани учебни и образователни пътеки в рамките на целия спортен сектор и да насърчават неформалното учене офлайн и онлайн като възможност трениорите да преминат необходимото обучение.
33. Да подпомагат обучението, мобилността с учебна цел и пригодността за заетост на трениорите чрез съответните програми, фондове и инструменти на ЕС и да насърчават сътрудничеството с всички заинтересовани страни за ефективно използване на тези инструменти като възможност за подобряване на образованието и обучението на трениорите, улесняване на обмена на най-добри практики и споделянето на информация за съществуващи проекти.
34. Да работят в сътрудничество със спортното движение за прилагането на насоките за минималните изисквания за уменията и компетентностите на трениорите сред всички имащи отношение заинтересовани страни в спортния сектор.
35. Да обмислят, в сътрудничество с всички съответни заинтересовани страни, подкрепа за разработването на сравними системи за събиране на данни, за да се добие представа за общия брой на хората, които се занимават с трениорска дейност, и вида и степента на тяхната ангажираност, както и на качествени проучвания за тяхното ниво на квалификация, образователни потребности и други значими аспекти. За тази цел могат да се използват всички налични инструменти, включително Европас, когато това е уместно.

36. Да подпомагат, насърчават и разпространяват проучвания и публикации, посветени на образователните възможности за треньорите и системите за тяхното обучение.
37. Да подпомагат съответните дейности, включително обмена на информация и опит между създателите на политики и заинтересованите страни в областта на спорта, с цел утвърждаване на минимални изисквания за уменията и компетентностите, признаване на предишни обучения въз основа на резултатите от ученето и разработване на система за учене през целия живот за треньорите, включително за доброволците сред тях.

ПРИКАНВАТ СПОРТНОТО ДВИЖЕНИЕ

38. Да вземе предвид насоките за минималните изисквания за уменията и компетентностите на треньорите при изработването на стратегически документи, създаването на нови и актуализирането на съществуващи програми за образование и обучение на треньори, включително треньорите доброволци, както и наетите и самостоятелно заетите треньори.
39. Да разработва програми за придобиване на необходимите умения и компетентности за работа със специфични групи и да гарантира, че треньорите притежават необходимата квалификация по отношение на приноса за безопасна среда, физическо и психично здраве и благосъстояние на спортистите и спортуващите, включително в периоди на здравна криза като пандемията от COVID-19.
40. В сътрудничество със съответните европейски, национални, регионални и местни институции да активизира междусекторното сътрудничество с цел прилагане на нови идеи и методи в ежедневната работа и включване на сектора на научните изследвания и иновациите в разработването на програми за образование и обучение на треньори. В този смисъл да насърчава сътрудничеството между треньорите и научната общност с цел да се насърчава съобразеният със специфичните нужди трансфер на научни изследвания за целите на треньорите в ежедневната им работа.

41. Да стимулира образованието и обучението на треньорите, както и придобиването на необходимите умения и компетентности като актив за спортните организации. В този смисъл да насърчава участието на треньорите в дейности за учене през целия живот, включително треньорски обучения на място и обучения, посветени на възможностите на съвременните технологии като добавена стойност в образованието и в спортния тренировъчен процес.
42. Да използва съответните фондове и програми на ЕС за увеличаване на възможностите и качеството на образованието и обучението на треньорите, включително треньорите доброволци, както и наетите и самостоятелно заетите.

Определения:

За целите на настоящите заключения се прилагат следните определения:

„Треньори“ са хората, които планират и провеждат тренировките, като прилагат доказани умения и знания за състезателни, развлекателни или здравни цели по безопасен начин¹⁴.

Понятието „специфични групи от хора“ може да включва, наред с другото, деца, младежи, възрастни хора, лица с увреждания, хора в неравностойно положение и хора със здравни проблеми, независимо от пола и етническия им произход.

Референтни документи:

При приемането на настоящите заключения Съветът припомня по-специално следното:

- Специален Евробарометър „Доброволчество и солидарност между поколенията“, октомври 2011 г.
- Специален Евробарометър № 472: „Спортът и физическата активност“, март 2018 г.

Проект CoachLearn, http://www.coachlearn.eu/_assets/files/project_documents/coachlearn-project-summary-website-june-2015.pdf

- Заключения на Съвета относно ролята на треньорите в обществото (ОВ С 423, 9.12.2017 г., стр. 6)
- Заключения на Съвета относно максималното използване на масовия спорт за развиването на трансверсални умения, по-специално сред младите хора (ОВ С 172, 27.5.2015 г., стр. 8)
- Заключения на Съвета относно защитата на децата в спорта (ОВ С 419, 12.12.2019 г., стр. 1)

¹⁴ Определение за треньор, договорено съгласно заключенията на Съвета относно ролята на треньорите в обществото.

- Картографиране и анализ на образователните програми за треньорите от гледна точка на равенството между половете: доклад до Европейската комисия, ECORYS, 2017 г.
- Картографиране на достъпа до спорт за хора с увреждания: доклад до Европейската комисия, ECORYS, 2018 г.
- Проект ESSA-Sport, 2019 г. <https://www.essa-sport.eu/essa-sport-outcomes-are-now-available>
- Европейска комисия, ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1062>
- Международна харта за физическото възпитание, физическата активност и спорта, ЮНЕСКО, SHS/2015/PI/H/14 REV
- Резолюция на Съвета относно Нова програма за умения за приобщаваща и конкурентна Европа (ОВ С 467, 15.12.2006 г., стр. 1)
- Проучване относно спортните квалификации, придобити чрез спортни организации и (спортни) образователни институти, Европейска комисия, 2016 г.¹⁵
- Резолюция на Съвета относно работния план на Европейския съюз за спорта (1 юли 2017—31 декември 2020 г.) (ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 5)
- Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации
- Директива 2013/55/ЕС за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации и на Регламент (ЕС) № 1024/2012 относно административно сътрудничество посредством Информационната система за вътрешния пазар

¹⁵ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/28026772-9ad0-11e6-868c-01aa75ed71a1>

- Препоръка на Съвета относно Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и за отмяна на препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот (ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 15)
 - Препоръка на Съвета относно ключовите компетентности за учене през целия живот (ОВ С 189, 4.6.2018 г., стр. 1)
 - Заключение на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно спорта като платформа за социално приобщаване чрез доброволческа дейност (ОВ С 189, 15.6.2017 г., стр. 40)
 - Заключение на Съвета относно достъпа до спорт за хората с увреждания (ОВ С 192, 7.6.2019 г., стр. 18)
-